„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а уторником на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 3 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за који се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 164 — У Новом Саду у уторак 23. октобра (4. новембра) 1884. — ГОДИНА XIX.

Политички преглед.

Познато је, какав је утисак учинила у иноземству, наиме у Русији, престона беседа угарска и још више адреса већине угарског сабора. Накнадно јављају, да је у раздобју од проглашења престоне беседе угарске па до изјаве цар-краљеве пред делегацијама постојала нека **тајна министарска криза**, која је меродавним круговима много бриге задавала. У првом реду запео је за „фатални“ одломак у престоној беседи министар спољашњих послова, гроф Калноки, који се са суштином тог одломка није могао да споразуме, знајући, да ће изјава та у заграничним политичким круговима морати веома непријатан утисак учинити. Јавља се, као сасма сигурно, да је гроф Калноки био очитовао, да му је немогуће послове своје и даље отправљати, кад се најозбиљније акције таковим „изненађењима“ покушавају осујетити. Министар Тиса налазио се у веома „тугаљивом“ положају, јер нити је могао дотични одломак безусловно заступати, нити је у стању био да га, што-но реч, на пречац опозове. Дотични одломак није био ушао у адресу без знања министровог, те и ако он, Тиса, одломак тај и није можда у свему одобравао, ипак се никако није могла порећи чињеница, да је дотична пасажа његовом дозволом ушла у адресу већине сабора угарског. Међутим се гомилале тужбе с поља. Не само што је „из иноземства“ тражено разјашњење, него је и у немачкој било овладало „озбиљно нерасположење“. Састанак у Скјерњевици није био појав од пролазног значаја, већ продукт дубоко засноване политике државног канцелара немачког, и стојао је у свези са главним начелима аустро-угарско-немачког савеза. Русија кад се приближила, учинила је тај корак сасвим лојално. Она је дала позитивних обећања у погледу строгог очувања status quo-а (садашњег стања) на полуострву балканском и обрекла је, да ће стати на пут свима било посредним или непосредним непријатељским агитацијама у руској штампи. Ово је, разуме се, претпостављало, да ће се у овом погледу и од стране ове монархије исто тако лојално поступати. Обрт је био још сувише младог века, а да противне манифестације, па ма ове биле тек само привидне, не изазову узнемирење. Изјава угарског министра председника у посланичкој кући није сматрана довољном, да уклони „неспоразум“, што га је адреса проузроковала; на то је следовао одговор цар-краљев на поздраве председника једне и друге делегације, одговор, за који је, разуме се, морао знати и угарски министар-председник. Овај одговор имаће по свој прилици пожељаног ефекта, те уклонити сва неправилна тумачења. Према томе може се сматрати, да је и криза минула — Из свега се види, да је престона беседа угарска а још више адреса владине странке учинила неповољан утицај не само у Петрограду, већ и у Берлину, а овде канда још у већој мери но у престоници руској, те како је и из Берлина стигао у Беч енергичан абер, да се паралише изјава угарске адресе, то није искључена могућност, да и у Берлину: теже (Петроград) — претеже (Беч).

Ради бољег разумевања минулих догађаја добро ће бити да прибележимо, како пише „**Кор**“ **о држању Мађара према састанку у Скјерњевици**. Орган спољашњег звана руског очитује, да је држање Мађара према поменутом састанку веома — занимљиво. Док је престона беседа још некако муком прешла преко састанка владара у Скјерњевици, дотле адреса већине саборске не само што се не дотиче приближења међу Аустријом и Русијом, које је освештано састанком царева у Скјерњевици, него још протестује против саме замисли приближења. То би се могло разумети па и оправдати, кад би Мађари ишли за општом смутњом, кад би желели рат јевропски. Онда би се дала протуманити ова одвратност према развитку, који је утврдио јемства мира. Али, не! Мађари су ватрене присташе мира јевропског; јер у истој адреси, где износе своју одвратност према споразуму трију царева, на том истом месту признају и то, да је Угарској мир не само потребан, већ нуждан, и да сабор угарски жели, да му се заједчи извесност јевропског спокојства за благодатни рад. Но да ли би ова извесност била могућа, кад би се сваког вечера морало очекивати, да ће већ сутра дан доћи до судара међу Аустријом и Русијом? Није ли то смешна недоследност, кад се истиче љубав за мир а у исто доба се наглашава мржња према дипломатским комбинацијама, које једино мир тај могу обезбедити? То је оно, што чини смешним држање Мађара према састанку у Скјерњевици. Они се задовољавају резултатом састанка, а о њему самоме неће ни да чују. Радују се последицама аустро-угарског приближења, а протестују против зближења. Ово је пука детињарија; с тога то смешно понашање није могло дуго трајати па није ни трајало. Исправише га сам Тиса и писац адресе. Франк је у свом русождерском „П. Лојду“ изјавио жељу за миром са Русијом, а Тиса је у свом одговору на интерпелацију Ирањијеву и упит Апоњијев — порекао и престону беседу и адресу Јер је у престоној беседи хтео задовољити мржњу својих земљака против Русије, био је Тиса принуђен опозвати речи, што их је он сам ставио у уста свога владара. — Тако „Нор“. Из овога није тешко увидети **какву и колику** важност приписује Мађарима у питањима спољашње политике орган кабинета петроградског. Он с Мађарима право рећи шалу збија, а на овима је да о ономе мало озбиљније промозгају, јер празним разметањем никоме не могу импоновати ни хомогене државе, тим мање оне, које су склопљене из хетерогених и при том још и несложних јер у оправданим потраживањима својим не задовољених елемената.

Данашња политика и положај Јевропе.

(Свршетак)

Но вероватно је, да се ове последице неће одма појавити. Циљ Бисмаркова одвајајући царства Хабсбурговаца и Романова од запада, и стварајући из њих на истоку неизбежне и растеће противности, — не сумњено није била бацити их одма у рат, који ће их сатрти. Он је претпоставио, да једног према другоме дотле држи у таковом положају, како ће ови бити принуђени непрестано тражити њихове добре услуге. На овај начин осигураће Хохенцолерни у славенском свету улогу, коју су пређе имали Романови у германском свету, они ће одржавати равнотежу сила између Аустрије и Русије, као што је некада радио цар између Пруса и Аустрије. Они ће бити благонаклони пријатељи обе ривалне државе, увек позивани посредници, а у прилици подесној поштени сензали, примајући своју награду час од стране Двине, час од стране Инна и Холдаве. Не зна се, да ли је ова друга перспектива, која ће све већма отежавати политику два царства, и за свагда им одузети слободу њихову, боља и у колико од оне прве. Извесно је, да, пошто је за дуго уживала у милини немачку алијанцију, од које је имала монопол од како су у Русији дошли к себи после берлинског уговора, Аустрија је, тако бар изгледа, почела да се увиђа за своју будућност, да грови садашњости, и да зажели независност. Можда је Аустрија из свог антагонизма спрам Русије добила спасоносна размишљавања; можда је увидела, како је непаметно, од стране меродавника, повести се за маштом царства византијског, а за то напустити запад и већ те оспоравати Русији плодове њене традиционалне политике, који јој се могу само тада одузети, ако јој се одузме и егзистенција. Неки вид узајамне потребе измирења показао се у Бечу и Петрограду. Две владе покушале су споразумети се без помоћи поштеног сензала, и, чудна ствар, у томе су и успеле. То је опасан прецеденц, противу кога треба све предузети. Сва је вероватност, да је услед тога постао тројесавез. Аустрија је показала вољу одвојити се од Немачке; ова је одма, по својој вечној тактици, узела је између две ватре. Улазак Италије у алијанцију аустро-немачку не може имати други значај. Ништа није могло бити Аустрији непријатније но увођење непоузданог трећег лица у њене брачне односе са Немачком, који је далеко од тога да може послужити за модел. Ма како да је заборавна Аустрија, она није заборавила да је била пређе господар Италије, и да су свима њеним несрећама узрок ослобођење земље, са којом је онако одважно господарила. Она никада није крила своје осећање спрам Италије. Први пут кад је Италија поласкала себи да ће закључити алијанцију са Аустријом, услед визите краља Хумберта учињене цару Фрањи Јосифу, сетиће се читалац са каквим су презирањем те гласове пропратили стари господари Италије, аустријски министри. Но Италија је сада добила свој реванж; она је данас потребна онима, који су се некада са њоме онако кавалерски понашали; она их принуђава, да јој пруже руке, да играју своју улогу у овој комедији међународног живота пријатељства. Аустрија је увучена у један пресс. Ако стане устезати се продужити свој марш на исток, ако се одрече борити се противу Русије, њена два пријатеља толико је волу, да ће је дотле прегњавати у својим рукама докле је не угуше. Аустрији је не достојала равнотежа од стране истока, и изгледало је по неки пут, да је готова превалити се на запад. Од сада Италија ће је придржавати. Сада је принуђена остати на новом месту, које јој је одредила немачка политика.

V.

Ова тројна алијанција, јесте мач оштар са обе стране и управљен на Француску на запад, и на исток противу свакога, који тражи да се еманципира. Немачка, тиме што је упутила Русију и Аустрију на исток, утврдила је своју хегемонију на западу; учинила немогућом сваку комбинацију алијанција, која би у будуће могла променути ситуацију у Европи. Тиме је усамила Француску, јер одузела јој јединог пријатеља Италију, и Италија у рукама Немачке постала је полуга са којом гура Аустрију у напред... То је смисао и значај тројеног савеза.

Са тројединчког сабора.

Извештај правосудног одбора сабора тројединчког о основи закона, којим се делатност поротног суда обуставља гласи овако: Правосудни саборски одбор узао је од високе земаљске владе високом сабору предложену основу закона, којим се делатност поротног суда привремено обуставља у претрес, те је после расправе држане у седницама од 25. и 27. окт. 1884. ту законску основу онако, као што је предложена, једногласно примио.

Правосудни одбор руководили су при расправи те законске основе с једне стране разлози, које је високе влада у образложењу своме навела, с друге стране пак злоупотреба слободе штампе, која је у нашој домовини распаљеним и разузданим политичним страстима тако силно маха отела, да се сваки патриота, који ствари мирно расуђује, мора бојати, да ће слобода штампе суровом тероризму на жртву пасти.

У колико је одбор изјавио, да је велики штоватељ слободоумних институција, па и слободе штампе, у толико је баш ради тога да очува ту слободу штампе чисту и непомућену, да очува, да не овлада јавним мнењем тероризам, који сваку слободоумну институцију из корена уништава, већ да јавно мнење добива своју моћну потпору, а и свој корективум истинитом и правом слободом штампе, — драговољно је прихватио предложену законску основу о привременој обустави делатности поротнога суда.

Пошто се како материјални закон у стварима тисковном, тако и поступак у истим стварима показивше и скоро искључиво примењује на тисковне деликте почињене по јавним привременим часописима, па пошто су ти часописи гласила појединих политичних странака, а и сувише је позната ствар, да баш у главном земаљском граду знатно већи део грађанства из којих је порота састављена, јако се бави са свагдашњим политичним питањима, која се у тим политичним гласилима расправљају, те су тако рећи и нехотице исповедајући начела једне или друге политичне странке преоптуирани, то је одбору јасно било, да се од такове пороте није ни могло другчије очекивати, него да њене одлуке увек испадају тако, да је сваки субјективни прогон тисковних деликата унапред осуђен.

Та околност је понајвише приволела одбор на то, да се у начелу изрече за привремену обуставу поротног суда у стварима тисковним.

Услед у одборској седници стављеног питања на високу зем. владу односно на присутне заступнике исте, како мисли влада при прогону тисковних деликата поступати, ако се доиста прихвати њена у претресу стојећа законска основа, пошто су наши закони, који се односе на казненоправну струку већим делом из абсолутистичкога доба? — дала је висока влада тај посве умирујући одговор, да ће она при прогону деликата као уставна влада, делати искључиво у опсегу и у складу са постојећим земаљским уставним суставом.

Пошто је данде том изјавом бојазан отклоњена, да ће привременом обуставом поротног суда у стварима тисковним вис. влада можда делатност своју у нескладу са постојећим земаљским суставом развијати, то с тога, и из преднаведених разлога, па наиме и с разлога, што се поротни суд у стварима тисковним не намерава укинути за увек, но само привремено обуставити на време од три године, за које доба се надати, да ће повољнија политична струја у нашој домовини наступити, препоручује правосудни саборски одбор, да вис. сабор ту по влади предложену законску основу у целини прихвати.

Др. Лавослав Шрам в. р.
председник.

Др. Јован Ђурић в. р.
извештач.

Дневне новости.

(**Краљ и мађаризација.**) Под овим насловом донео је „Будапестер Тагблат“ — лист који стоји под покровитељством гр. Апоњија, разглашеног новог месије српског, а који уређује познати К. Гречак, којега су вршачке социјалисте у минулој изборној борби као „опробаног пријатеља“ Срба народу представљали — у броју од 16. (28.) октобра белешку која гласи овако: „Као што је познато, Њег. Вел. заузима се веома живо за мађаризацију. Нов доказ за ово пружен је приликом последњих општих аудијенција. Кад је на име новоизабрани реформирани бискуп Карло Саш био примљен да се захвали на милостивом отпусту из државне службе, упитало се Његово Величанство о односима подунавског дистрикта, где Саш бискупује. Између осталога запитало је Њег. Величанство бискупа Саша: „Јесу ли сви верни вашег дистрикта Мађари?“ Саш одговори, да су већином Мађари, али на граници да има и Немаца и Хрвата. „К-ко стоји с овима у погледу мађаризације?“ — упита даље Њег. Велич. Они се паште да буду добре патријоте, Мађари и верни поданици Вашег Величанства, гласио је одговор бискупов. Са речима краљевим: „Узимам то са задовољством на знање“ сврши се тема разговора и аудијенција би крај. — Пало је у очи, да вршачки начеони пријатељи и савезници К. Гречака уредника „Будапештанског Тагблата“ и „пријатеља“ Срба истога не упиташе, од куда је то „опште познато“, да се Његово Величанство „веома живо заузима за мађаризацију.“ Нами изгледа, да К. Гречак, гроф Апоњи и како се сви ти „опробани пријатељи“ Срба још називају — немају петље а ни воље, да се опру од владе потпомаганој мађаризацији, те се крију — за круну, како би данас или сутра могли рећи, да би се они радо опрли мађаризацији, ал да бајаги не могу устати — против круне. Штета што Гречак и компанија приликом изборног кретања пред своји бирачи Немађари у Вршцу не рекоше како је „опште познато и т. д. Е ал лепо је то важити за „опробаног пријатеља“ Срба, а у исто доба приказивати се Мађарима у улози шовинистичког „челик-патријоте.“ Прво Апоњи и српска тробојница, за тим Гречак и мађаризација, а ако потраје као што је почело добићемо без сумње скорим и трећи доказ о поузданости ових „опробаних пријатеља“ српских.

(**Бугарска изложба 1885.**) Бугарско министарство за јавне грађевине, за земљоделску и трговину решило је, да се одложи до године изложба земаљских, ратарских и индустријских производа, коју је требало приредити ове године у Плевни. За сад још није утврђено време, кад ће се и место, где ће се до године приредити изложба. А изложба је одгођена једно с тога, што још није начињено здање за изложбу, а с друге стране и за то, што је веома тешко приредити изложбу, која би у свему прва била у целој земљи, па су се дотични, који воде бригу о томе, побојали да земља не претрпи великих штета у случају да изложба не испадне како ваља.

(**Универзитетски неспоразум**) изродио се у последње време између Аустрије и Италије, при

чему је дошло до врло озбиљних речи и препирака, тако, да је већ неколико пота између Аустрије и Италије измењано. Цар Фердинанд II. дао је 1639 универзитету у Камерину у средњој Италији привилегију, да може издавати докторске дипломе, које ће уживати потпуну важност у целом светом римском царству. Ову привилегију је све до сад поштовала и Аустрија и Италија. Али пре краткога времена доби на томе универзитету докторство и један берберин из Тријента, и то буде проглашен за доктора хирургије, после чега оде у Тријент, као у своје место рођења и поче тамо радити свој нови занат. Овдашњи се доктори томе успротиве и пошаље жалбу против тога у Беч. Одмах после тога посла гроф Калнокија ноту у Рим, у којој захтеваше, да се укине универзитету камеринском ова привилегија. Из Италије одговорише, да се та привилегија не може укинути, и да о томе не може бити ни говора.

(**Две новости из Париза.**) Месеца фебруара 1885 године отвориће се у Паризу изложба — лепих женскиња. Право суделовања им свако женско ње, које није млађе од 20, а није старије од 30 година. У „позиву" се не каже, дал ће се морати подвргнути и — крштењу или не. Друга је новост у томе, да је за последњих осам дана париским судовима предано 1800 молбеница за — развод брака. Томе не треба коментара.

(**Сандук ка спасавање живих сарањених.**) Ових дана правио је пробе механичар Шилинг у Валдхорнгартену близу Штудгарта са сандуком, који је конструисон за живе сарањене и тако удесио, да се такав један јадник може лако избавити. Ево у чему је ствар: Сандук је обичне форме, само је нешто шири и виша него обични, а за мртваца је удешена така подлога, да се при вајмањем покрету његовом иста испод њега заљуља као колевка. На заклопцу од сандука налазе се два отвора у које се утуре дугачке цеви од гвоздена плеха, које излазе на површину земље доста високо, с човечја боја; кроз њих долази закопаноме ваздух. Осим тога кроз једну од тих цеви иде и жица, која стоји у свези са једним, звонцетом, које је на крају цеви утврђено, и при најмањем покрету оне подлоге под мртвацем почне звонити. Ово је звонце у свези с једним другим које звони кад и оно, а налази се у стану гробареву, тако, да ће гробар одмах дознати, да се закопани пробудио. Сам изналазач овога сандука дао се пред многобројним гледаоцима закопати и то један и по метар дубоко. Читаво пола сахата остао је под земљом у својој узаној тамници, јављао се је сваки час звонцетом, чуо је шта му се говори с поља а тако исто и сам је наређивао, кад ће га и како откопати. Кроз најкраће време чиниће то исто и у Штудгарту и то ако је могуће у циркусу, а одатле ће се после кренути са својим проналаском у Регенсбург и Беч.

Политичке вести.

— **Намесник далматински барон Јовановић** вратио се 19. (31.) октобра преко Реке у Задар.

— „**Преса**" доноси допис из Београда, у којем се побија познати извештај „Н. Сл. Пр." о постанку и развитку кризе у кабинету београдском.

— У једном од прошлих бројева јавилисмо, да се у Београду говорило о томе, да је краљу поднесен ради потписа указ, којим се г. Вукашин Петровић, начеоник у министарству финанција поставља за шефа тог министарства. Из „Београ. Днев." дознајемо, да је ту вест разнео по Београду „Нови Београ. Дневник". По „Б. Дн." је она вест по све не истинита.

— Орган владе бугарске заузима се за неодложно грађење **железничке пруге Пирот-Белово**, и то да држава ту градњу изведе у сопственој режији.

— **Бечки листови** знају и опет да причају о неком живљем кретању међу руским нихилистама.

— **Влада талијанска** послала је два ратна брода на западну обалу Африке.

— **Исход избора за немачко државно веће у Елсасу и Лотарингији** задовољио је патрјотске кругове у Француској, јер су изабрана сва три поборника француске мисли у тим покрајинама, наиме: Антоан Долфи и Кабле.

— Из **Брауншвајга** јављају, да је војвода кумберлендски министарству и регенству брауншвајшком послао декрете, којима их решава од својих права и дужности.

Народна просвета.

(Школа. — Књижевност. — Уметност. — Позориште.)

(**Илустрована историја српског народа**). Накладом **Косте Мандровића** у Бечу (III. Seidlgasse 13) изашла је **шеста** свеска „Илустроване историје српског народа" са овим сликама: Краљ Вукашин, Град Једреве. Цар Лазар. Манастир Раваница, Краљевић Марко, Косово поље, Југ-Богдан са девет Југовића, Милош Обилић, Кнежева вечера у очи Видов-дана. Дело ће бити потпуно у 12 свезака. — Цена свесци 20 новч.

— **Народна библиотека Браће Јовановића.** Изишла је свеска 90. **Крај и почетак.** Новела Каролине Светле. Превод с чешкога. 16 н. (35 пар). Добија се у свима српским књижарама. — Претплата на 24 свеске ф. 3·50 (7 дин.) а појединa 18 н. (40 пара) и онда шаљемо ми о нашем трошку сваку свеску уредно. Излази сваких 14 дина 1 св. Новац молимо у напред с пошт. упутницом.

Народна привреда.

(Земљорадња. — Индустрија и занатлијство. — Трговина. — Финансија. — Саобраћајна средства.)

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈОНСКЕ РАДЊЕ Стевана Костовића у Будим-Пешти

од 20. октобра (1. новембра.)

Жито ново из Потисја	—	—	78	80	ф.	8.85	ф.	8.55
„ „ „	—	—	75	77	„	8.—	„	8.30
Жито банатско	—	—	76	78	„	7.95	„	8.25
„ „	—	—	73	75	„	7.70	„	7.90
„ бачко	—	—	78	80	„	8.35	„	8.55
„ „	—	—	75	77	„	8.—	„	8.25
Жито влашко	—	—	78		„	7.40	„	7.60
„ „ по квалитету	—	—	77		„	7.—	„	7.25
„ „	—	—	76		„	6.80	„	7.20
„ „	—	—	74		„	6.50	„	6.70
„ српско	—	—	74	76	„	6.80	„	7.—
Узанц-жито за март-април		—		—	ф.	8.29	„	8.31
„ за септ.-октобар	—	—		—	„	—.—	„	—.—
Раж нова мађарска	—	—	—	—	„	6.85	„	7.10
„ влашка	—	—	—	—	„	6.40	„	6.75
Јечам пов за храну	—	—	—	—	„	6.—	„	6.25
„ по квалитету средња роба	—	—		—	„	6.50	„	6.75
„ за пивару	—	—	—	—	„	8.50	„	9.—
„ влашки	—	—	—	—	„	6.25	„	6.50
Зоб нова трг. роба	—	—	—	—	„	6.60	„	6.70
„ фина роба	—	—	—	—	„	6.70	„	6.90
Узанц-зоб за март-април 1883.		—		—	„	6.60	„	6.62
„ за септ.-октобар	—	—		—	„	—.—	„	—.—
Проја мађарска	—	—	—	—	„	6.—	„	6.25
„ влашка	—	—	—	—	„	6.25	„	6.50
„ за октобар-новем.	—	—	—	—	„	6.—	„	6.15
Кукуруз, готова роба, банатски		—		—	„	6.65	„	6.70
„ „ „ „	—	—		—	„	5.15	„	5.20
„ за мај-јуни банатски		—		—	„	—.—	„	—.—
„ за јуни-јули банатски нови		—		—	„	—.—	„	—.—
Кукуруз за јули-август	—	—	—	—	„	—.—	„	—.—
„ за август-септембар	—	—	—	—	„	—.—	„	—.—
„ за мај-јуни 1885.	—	—	—	—	„	5.80	„	5.82
„ за новембар-децембар	—	—	—	—	„	5.15	„	5.20
Репица готова роба Kohl	—	—	—	—	„	12.50	„	12.75
„ банатска	—	—	—	—	„	11.25	„	11.50
„ за август-септембар Kohl 1885.		—		—	„	13.—	„	13¼
„ за јули-август банатска		—		—	„	—.—	„	—.—
Горушица по квалитету	—	—	—	—	„	6.25	„	6.50
Мувар „ „	—	—	—	—	„	7.50	„	8.—
Ланено семе по квалитету	—	—	—	—	„	12.25	„	12.75
Кудељно семе „	—	—	—	—	„	12.50	„	13.—
Бикеч по квалитету	—	—	—	—	„	6.50	„	7.—
Пасуљ бели крупан	—	—	—	—	„	9.75	„	10.50
„ „ француски	—	—	—	—	„	10.75	„	11.50
„ шарени	—	—	—	—	„	5.50	„	6.50
Погачице од репице	—	—	—	—	„	5.50	„	6.—
Погачице од горушице по квалитету		—		—	„	5.—	„	5.50
Мекиње груба роба	—	—	—	—	„	3.80	„	—.—
„ фина роба	—	—	—	—	„	3.90	„	—.—
Паприка трг. роба	—	—	—	—	„	—.—	„	—.—
„ фина роба	—	—	—	—	„	—.—	„	—.—
Мед оцеђен	—	—	—	—	„	32.—	„	33.—
„ воштани	—	—	—	—	„	29.—	„	30.—
„ за октобар-новембар оцеђен		—		—	„	—.—	„	—.—
Восак розенауски	—	—	—	—	„	138.—	„	144.—
„ славонски	—	—	—	—	„	140.—	„	145.—
Шљиве српске гот. роба у бурадма		—		—	„	9.25	„	18.—
„ „ „ „ у џакови		—		—	„	9.—	„	13.50
„ узанц роба за окт. нов. у бурадма					„	—.—	„	—.—
„ „ „ „ у џакови		—		—	„	9.25	„	9.3/8
„ босанске гот. роба нова у бурадма					„	—.—	„	—.—
„ „ „ „ у џакови		—		—	„	9.25	„	14.—
„ узанц роба за окт. нов. у бур.					„	—.—	„	—.—
„ „ „ „ у џакови		—		—	„	9.50	„	9.5/8
Пекмез, готова роба, славонски		—		—	„	21.—	„	21.50
„ банатски	—	—	—	—	„	19.—	„	20.—
„ септембар-октобар славонски		—		—	„	21.50	„	—.—
Свињска маст варошка	—	—	—	—	„	53.50	„	54.—
„ „ сеоска роба	—	—	—	—	„	51.—	„	52.—
Сланина сољена варошка	—	—	—	—	„	48.—	„	49.—
„ „ сеоска роба	—	—	—	—	„	46.—	„	47.50
Шишарке прима мађарске 1883		—		—	„	14.—	„	15.—
„ прима мађарске 1884		—		—	„	14.50	„	16.—
Шишарке секунда „ 1884		—		—	„	9.—	„	12.—
„ прима српске 1882.		—		—	„	12.—	„	13.—
„ прима босанске 1883.		—		—	„	9.—	„	11.—
Овчије коже српске по 102 ком.		—		—	„	—.—	„	—.—
„ „ босан. и хрв. по 56 ком.					„	46.—	„	48.—
Јареће за обуће по 102 комада		—		—	„	150.—	„	165.—
Јагњеће српске нове 102 ком.					„	90.—	„	115.—
„ нове хрватске 102 комада		—			„	110.—	„	120.—
Козије хрватске за 56 кила		—		—	„	61.—	„	63.
„ мађарске и ердељске за 50 кила					„	—.—	„	—.—
„ српске за 56 кила		—		—		60.—	„	62.50

Све без ногу и рогова са 2% шконто.

Храна. Услед кишовитог времена имали смо у почетку недеље чврст правац у житарској радњи, те уз живу вожу за куп, плаћале се и више цене. Када се пак у другој половици недеље променило време, те су купци с правом очекивали веће довозе, те је тада ув реверзирано држање млина поново олабавио рад и закључујемо посао са слабо одржаним ценама; свега је прометнуто око 90.000 м. центи. Јуче је продан један терет српска и један терет влашка жита. Стари кукуруз (готова роба) мало је ослабио у цени, јер је слаба потреба; **нови кукуруз** (готова роба) слабо се доноси а пазари се по непромењеним ценама Мај-јуни термин остаје одржан у цени, ув неизговорен правац рада. **Раж и јечам** добро су тражени за извоз, а цене су непромењено чврсте. **Зоб** је јако тражена на плацу, и исто тако за Бур и Аустрију, те су цене знатно скочиле и с тога одговара роба за овамо и за препоручити је, да имаоци робе учине употребу од ове повољне конјунктуре. **Термин-зоб** је такође скочила у цени, уплivом слабих довоза од готове робе.

Продукти. У течају ове недеље занимали се овдашњи импортери и експортери понајвише са предајом и примањем октобарских шљива и с тога је било слаба промета у готовој роби, а из истог узрока није се могло знати, ни који ће правац узети посао у новембру. Како се пак до данас без тешкоће у ред довеле обвезе за октобар, то се тако поклања мало више пажње готовој роби, али на жалост изгледа, да ће се посао окренути на горе, јер је једнако слаба продаја за у иновемство. Продано је: босанске робе од 100 ком. по ф. 11.— до ф. 11.25, од 90 ком, по ф. 12.— до ф. 12.50, од 80 ком. по ф. 13.50 до ф. 14—, такове узанс-робе по ф. 9.50, српске узанс-робе по ф. 9.3/8 до ф. 9,25 од 100 ком. ф. 10.75. Пекмез. Ув незнатно тражење, остаје посао слабим и данас изгледа, да ће правац рада бити пре трајно лабавим нежели чвршћим, као што се је то мислило пре и рачунало ни високе цене. Маст и сланина мало су бољи у цени. Посао варива ослабио је. Репица је без промене. Мед оцеђен нуди се по ф. 34.—, а за воштани мед нема купаца по ф. 31.—. Восак се чврсто одржао у цени и бележи од ф. 140.— до ф. 145.—

РАСПИС НАГРАДА.

„**Матица Српска**" расписује из **фонда Јована Наке В. С. Миклушког** за годину 1885. ове награде, тражећи да се за њих напису:

I. Ова дела:

1. Роман, драма или шаљива игра, приповетка или новела из српског живота. — Награда од 50—500 фор. — Рок Петров-дан 1885.

2. Срем и Фрушка Гора, са историјског, културно-историјског, географског и народописног гледишта. — Награда од 300—500 фор. по вредности и величини дела. — Рок Петров-дан 1885.

3. Књига за народ „О заразним болестима." — Награда 100—300 ф. — Рок Петров-дан 1885.

4. Популарно дело: „О пчеларству". — Награда од 100—150 фор. — Рок Петров-дан 1885.

II. За чланке за „Летопис":

Естетичка, научна или историјска расправа из српске књижевности. — Награда од 100—300 фор. — Рок Петров-дан 1885.

Дела за расписане награде не могу писци послати под својим именом, него ваља да на делима својима метну какав натпис или знак. Име, презиме, карактер и место, где станује списатељ, ваља у особитом писму написати, писмо запечатити и обележити га оним истим натписом или знаком, који је с поља на самом делу.

Само ће се она писма отворити, на којима је исти натпис или знак, који се налази на делима, којима се награда досуди. Остала ће се писма спалити.

Рукописи се не враћају.

Награда се издаје тек онда, кад писац поднесе дело наштампано, осим ако с „Матицом" о томе што друго не уговори.

Награда се губи, ако писац своје дело не изда на свет за годину дана, а међу тим није што друго уговорио.

Писац је дужан од свог награђеног дела, кад га штампа, уступити „Матици" 25 комада.

Чланци и расправе за „Летопис", као и награђене новеле и приповетке, штампају се најпре у „Летопису", а после остаје право и писцу и „Матици", да их могу прештампати посебице.

Према количини преостелога новца „Матица" је вољна примати и по вредности награђивати и друга научна, популарно-научна и забавна дела, саставе и чланке, остављајући писцима, да могу слободно бирати предмете.

Нарочито се напомиње, да је главна скупштина овластила књижевно одељење и одбор, да могу издати из фонда никоног награде и оним чланцима и делима, која дођу и мимо расписане награде или која су већ стигла, па се налазе на оцени и то у течају године и пре скупштине, ако књижевно одељење или одбор пронађу, да приполани саставци заслужују да се награде.

Из главне скупштине „Матице Српске" у Новоме Саду 1. (13.) септембра 1884.

Председник „Матице Српске":

А. Хаџић с. р., секретар. **Др. Ђорђе Натошевић** с. р.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је из штампе:

ЛЕТОПИС МАТИЦЕ СРПСКЕ.

Уређује **А. Хаџић.**

Књига 140. (Свеска четврта за годину 1884.)

У овој књизи налазе се ови саставци: I. Критичке студије из данашње уставне теорије. I. Уставна монархија и начело народне суверености. Од Г. Гершића. (Свршетак.) — II. Неке народне игре, до сада непокупљене или друкчије описане. Прибрао Мојо Медић. — III. Последњи пољубац. Новела Милана Савића. — IV. Српске народне приповетке, скупио их по Срему Дамјан Прерадовић. (Свршетак.) 1. Лажљиви Пера. — 2. Миш — син. — 3. Кокошија војска. — 4. Бука и фрула. — 5. Бадава, сваком своје. — V. Књижевност: Хемија са гледишта модерне теорије, Други део: Органска хемија, израдио С. М. Лозанић. Друго прерађено и увећано издање. Оцена Стеве Миловановa. — Приповетке Мите Живковића, Свеска прва. Оцена Милана Савића. — VI. Матица Српска: Изводи из записника књижевног одбора и одељења 1883. године.

Сваки члан, који је одговорио својим чланским дужностима, што се тиче плаћања чланарине, добија „Летопис" бесплатно.

Члановима у месту доставља се „Летопис" у кућу, а чланови са стране могу „Летописе", који им припадају, сваки дан примити од „Благајнице Матице Српске" у Новом Саду.

Ко од чланова жели „Летопис" поштом добијати, ваља да пошље у име годишње поштарине 50 н. „Благајници Матице Српске" у НовиСад, која води бригу, да се „Летописи" тачно разашиљу.

Ред пловидбе путничких бродова,

од 4. (16) октобра до даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у ТИТЕЛ: уторником и петком, никад пре 7 сах. у вече.

Из НОВОГ САДА у ТИТЕЛ и даље ТИСОМ средом и недељом у 1 сах. 15 мин. по подне.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН и БЕОГРАД: уторником, средом, петком, суботом и недељом у 1 сах. 15 мин. по подне.

Из НОВОГ САДА у ОРШАВУ и ГАЛАЦ: средом и недељом у 1 сах. 15 мин. по подне.

Из НОВОГ САДА у БУДИМ-ПЕШТУ: сваки дан у 1 сах. 45 мин. по подне.

Отправништво.

†

С тужним срцем јављамо свима сродницима, познаницима и пријатељима, да нам је преминуо наш незаборављени отац, вет, брат односно шогор

МАКСИМ ЧУДОВИЧАН,

варошки бележник

синоћ у 7 сати после дугог боловања у својој 50. години живота свога.

Земни остатци драгог нам покојника сахраниће се по обреду православном, сутра у недељу 7. (19.) октобра о. г. у 3 сата по подне на српском гробљу.

Уједно изричемо нашу топлу благодарност како поштованом грађанству, варошком представништву и чиновништву у опште, тако исто и месном свештенству г.г. Ј. Вукадиновићу проти, Дим. Рударцу пароху, Сави Теодоровићу ђакону, Вељку П. Петровићу учитељу а нарочито срп. црк. певачкој задруги, који су сви из почасти према милом нам покојнику при укопу суделовали и тиме нам у нечем нашу голему тугу ублажили.

У Земуну 6. (18.) октобра 1884.

Славољуб Чудовичан ц. кр. војник, Илија Чудовичан ц. кр. кадет синови. Софија Шајновић рођ. Чудовичан, Јелена, Марија Чудовичан кћери. Марија Мева рођ. Чудовичан сестра. Павле Шајновић вет. Илија Косовац тест, Јулијана Стан, пунца. Софија Лукачка рођ. Стан, Јудита Зотовић шогорице. Сава Стан, Риста Зотовић, Андрија Лукачка ц. к. врховни чиновник шогори.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Услед закључка градског заступства донешеног у XVII. скупштини држатој 23. октобра о. г. број 163. расписује се овим стечај за попуњење места градског бележника са годишњом платом од 1000 фор. и станарином од 200 фор. вр.

Градски бележник јесте референт II. економном одела, а поверени су му послови: економије у опште, државног пореза и рачунарства према раздеоби послова туштa.

Намештење бива стално и доживотно са правом на обезбеду по прописима важећим за краљевске чиновнике у краљевинама Хрватској и Славонији. Према установама закона од 28. јануара од 1881. о устројству градских општина мора бити успостављено онако, како је прописано за краљевске чиновнике у Хрватској и Славонији.

Молбенице имају се обложити са сведоџбама о способности, добу, моралном и политичком понашању, гледедојакошњег службовања, и поднети овом магистрату до установљеног рока директе, односно од молитеља који су у служби, путем своје предпостављене области.

Осим хрватског или српског језика, тражи се да конпетент зна добро немачки, а у колико је могуће да разуме и мађарски.

Рок стечаја установљује се до укључиво 10. декембра 1884.

Градско поглаварство, у Земуну 28. окт. 1884.

Градоначеник **Морфи.**

1—2

СТЕЧАЈ.

У торонталској жупанији, куманској општини основана штација окружног лечника услед отказа управнила се, те се за попуњење исте путем избора расписује за 13. (25.) новембар тек. год. стечај.

С овом штацијом окружног лечника скопчан је доходак од куманске општине 650 фор, а од тарашке општине 150 фор. годишње плате а и наплата од посета, коју одреди репрезентантско тело.

Позивају се натицатељи, да своје молбенице, које су по параграфима XVIII зак. чл. од 1871. год. правилно устројене до расписаног дана избора потписаном местном судцу доставе. Међу натицатељима имају првенство, који говоре српски или други какав славенски језик.

У Т. Бечеју 8. (20.) октобра 1884.

Емил Талијан, местни судац.

8—8

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења места привременог актуара саборског одбора овим се расписује стечај.

Дужност актуара састоји се у томе, да фунгира као помоћник нар. црк. тајника, да руководи архиву и регистратору саборског одбора и обавља концептуалне послове, који му од тајника поверени буду. С тога се од актуара иште, да је вешт у концепту, и то на српском, мађарском и немачком језику.

Плата је актуара 60 фор. месечно.

Молитељи имају своје инструјиране молбенице саборском одбору до 10. новембра т. г. 1884. по ст. кал. поднети.

У Карловцима 16. (28.) октобра 1884.

Саборски одбор.

2—3

Одговорни уредник Тоша Бекић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића